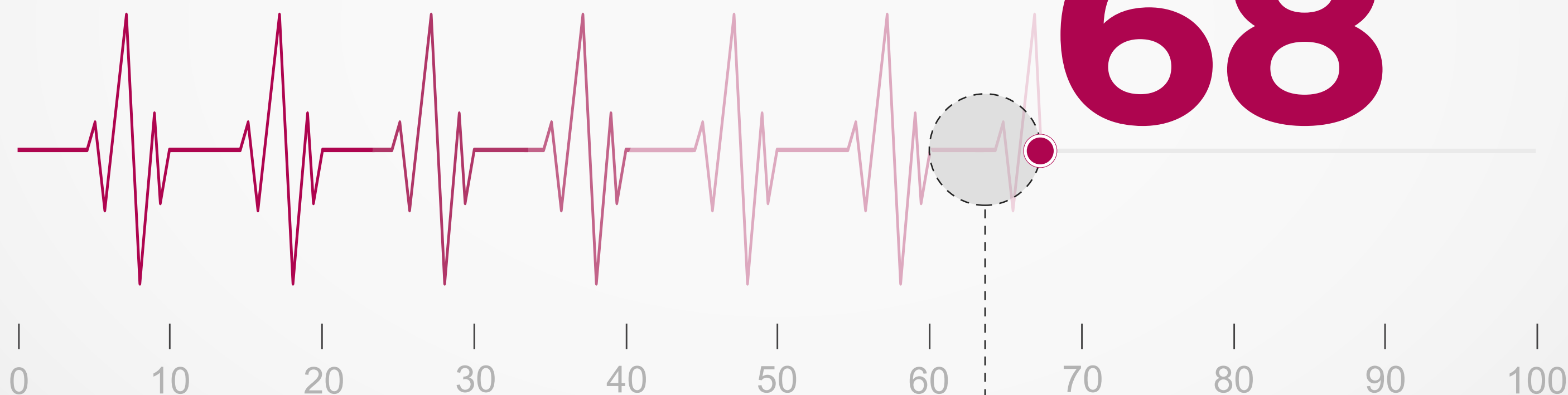

Biz nähili ýaşajarys?

Türkmenistanda ömür dowamlylygy

dogluşda garaşylýan
ortaça ömür dowamlylygy

68

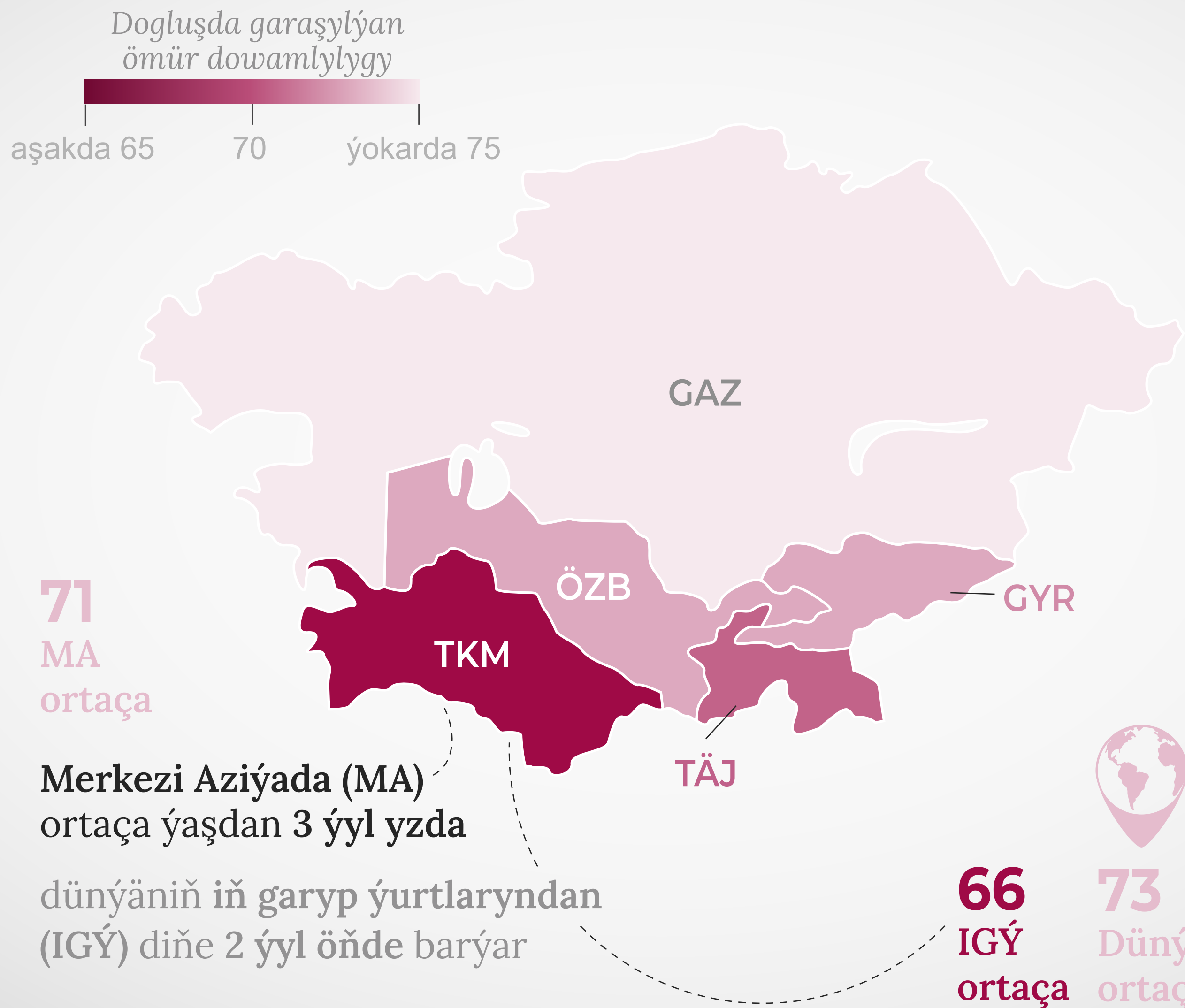

Durmuş ýyllary
(bir ýürek urgusy = on ýyl)

ömrüni **maýyplykda ýa-da**
syrkawlykda geçirjek bölegi
ortaça 8 ýyl

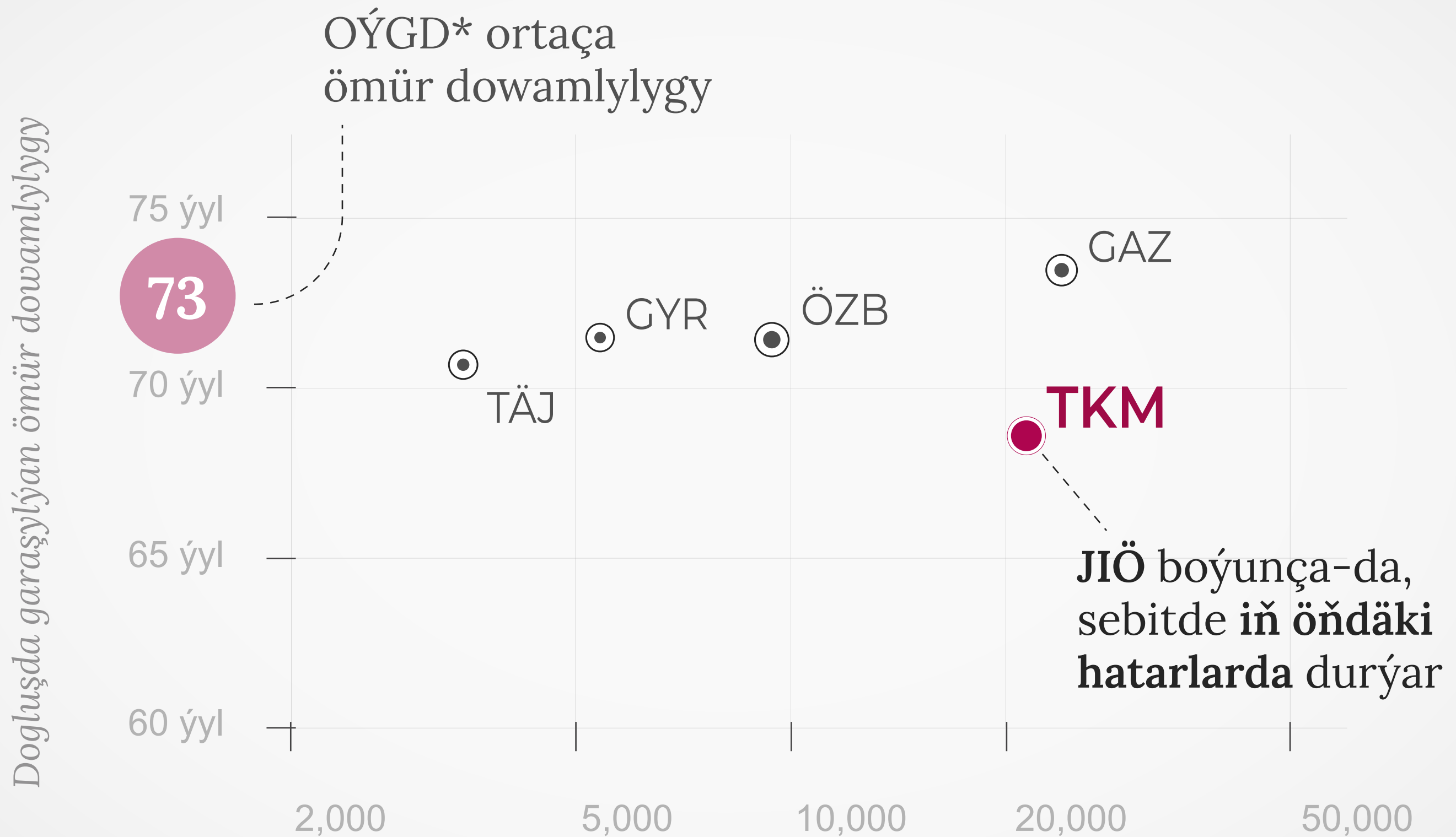

TÜRKMENISTAN ILATYNYŇ ÖMÜR DOWAMLYLYGY BOÝUNÇA SEBITDE IŇ YZDA BOLUP

ÇEŞME: UNFPA, The State of World Population 2020

TÜRKMENISTAN OÝGD* BOLSA-DA, SEBITDE ILATY IŇ AZ ÝAŞAÝAR

Adam başyna düşýän jemi içerki önüm (JIÖ), 2018 (ABŞ dollary)

* Ortadan Ýokary Girdejili Döwlet

♀ 72

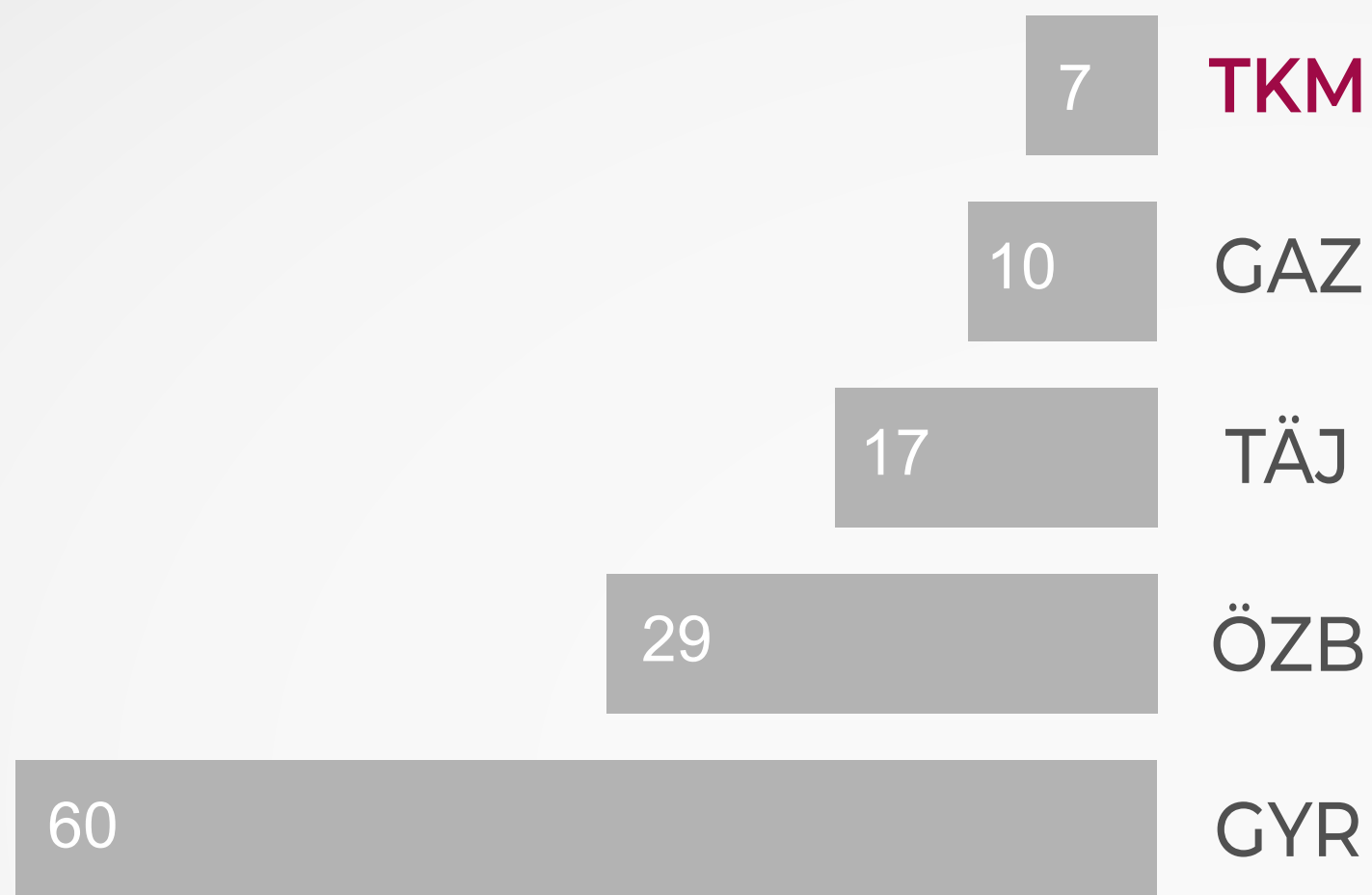
TÜRKMENISTANDA
ORTAÇA AÝALLAR
ERKEKLERDEN
8 ÝYL UZAK
ÝAŞAÝARLAR.

♂ 64

Aýallaryň erkeklerden
uzak ýaşamagyna belli
bir derejede çagalykda
has köp gyzlaryň diri
galýandygy täsir edýär.

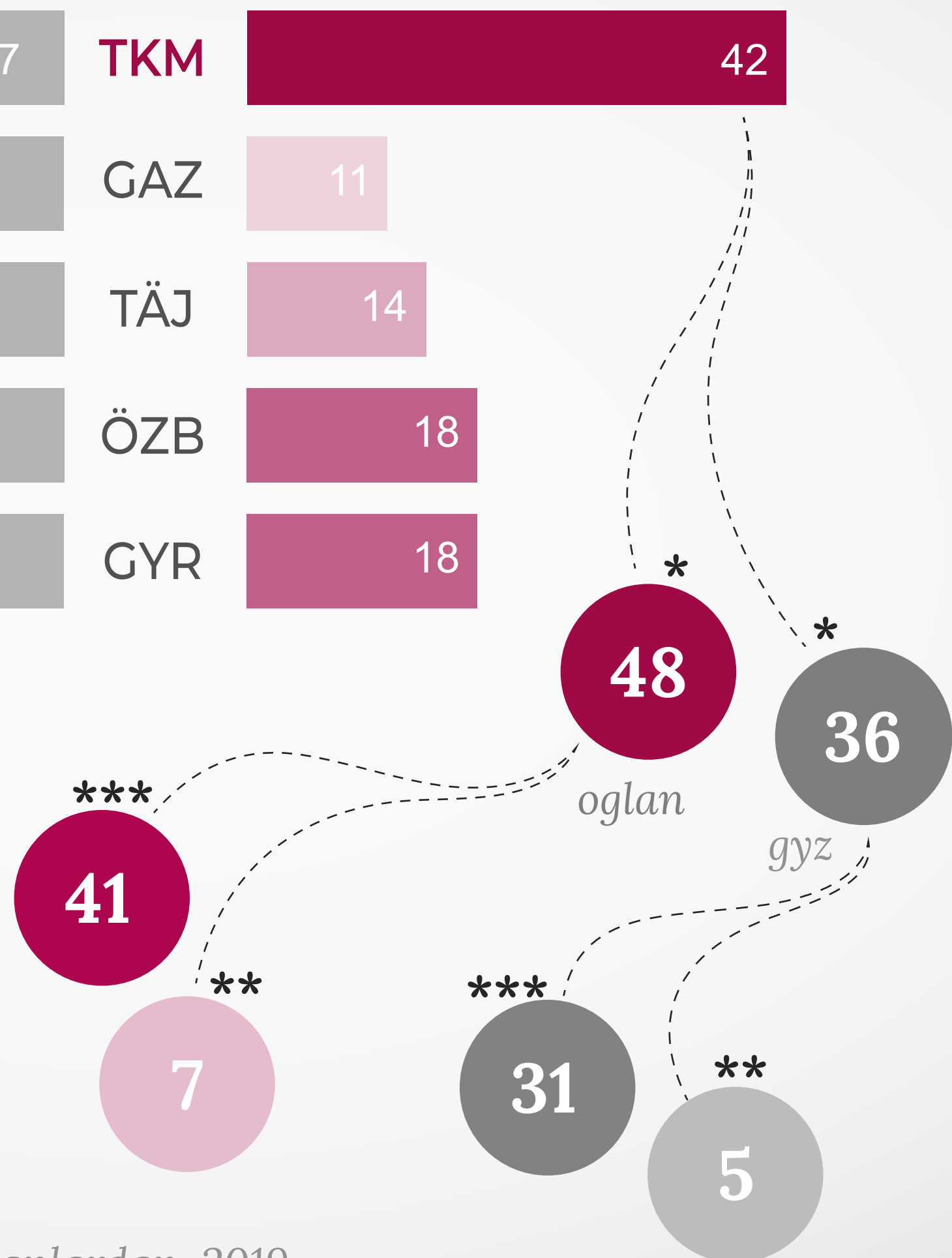
ÝURT ENELERİŇ ÖLÜMÇILIGI BOÝUNÇA SEBITDE IŇ PESI BOLSA-DA,

*Eneleriň ölümçilik derejesi,
her 100,000 diri dogulýanlardan, 2017*

TÜRKMENISTANDA ÇAGALARYŇ ÖLÜMI IŇ ÝOKARY

*Baş ýaşdan kiçi çagalaryň ölümçilik
derejesi, her 1,000 diri dogulýanlardan*

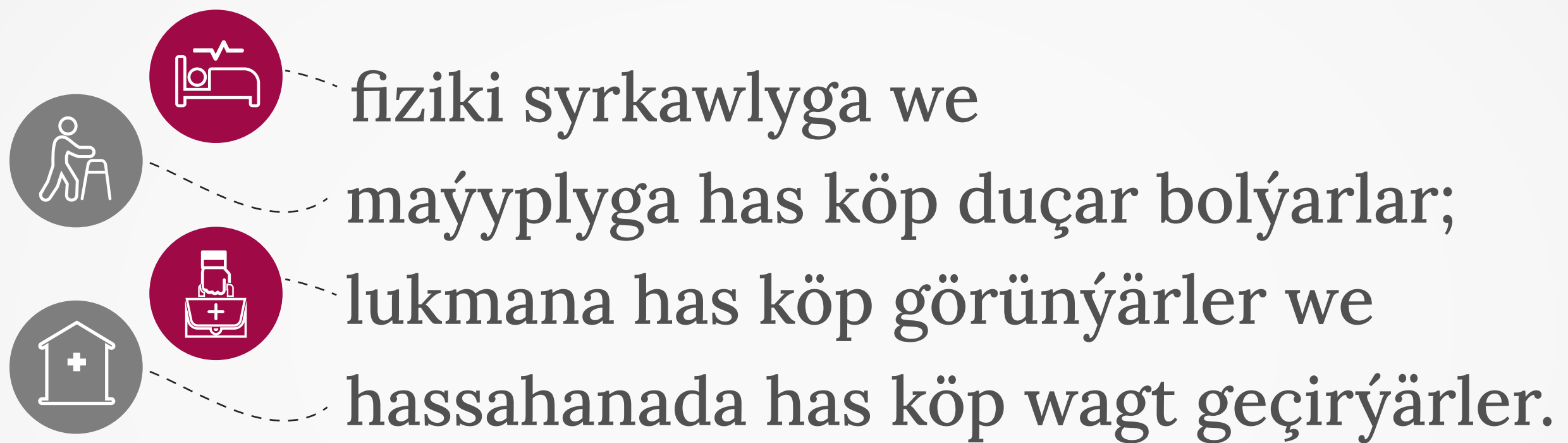
hem oylan çagalaryň
ölümçiligi has ýokary

- * 5 ýaşa çenli
- ** 1-4 ýaş aralygyndaky
- *** çagalaryň
ölümçiligi her 1,000 diri dogulýanlardan, 2019

ÄHLI ÝURTLARDA AÝALLARYŇ ÖLÜMÇILIK DEREJESI PES.

Emma olar erkeklere garanda:

Şeýle-de, *aýallaryň garyplykda we erksizlikde ýaşama* ähtimallygy erkekleriňkiden *ýokary* bolýar.

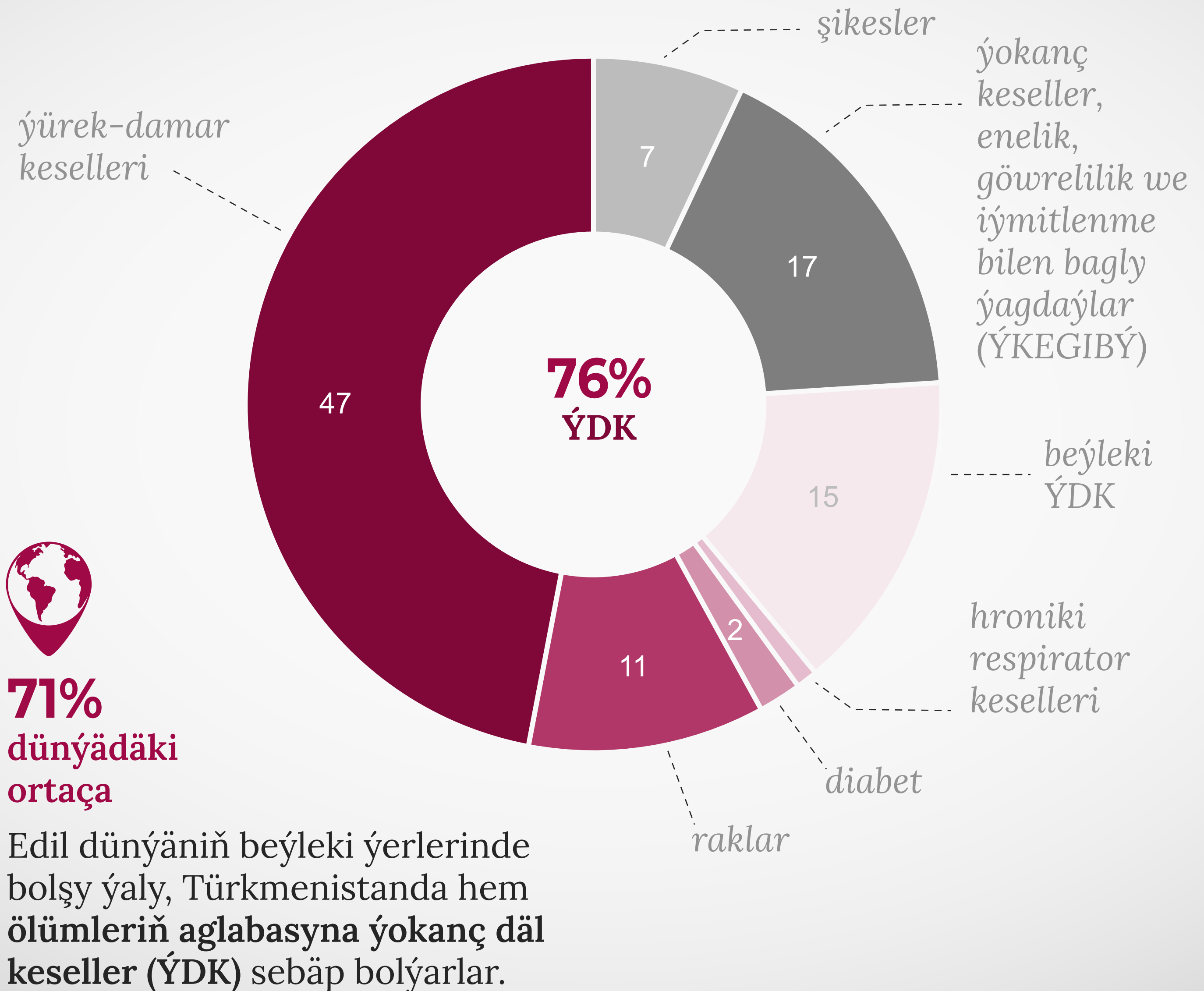
ÇEŞME: UNFPA, The State of World Population 2020;
INT. J. Environ. Res. Public Health 2021

SURAT: THE NOUN PROJECT: Fengquan Li, aficons, zidney,
symbolon, ocha visual, Oliver Kittler

ÖLÜMLERİN ESASY SEBÄPKÄRI NÄME?

2009-NJY ÝYLDAN BÄRI, ÝDK ÖLÝÄNLERIŇ SANY DIŇE ARTYP GELÝÄR

*Aşaky dem alyş ýollarynyň ýokanç keselleri

ÖLÜMLERİN ESASY TÖWEGELÇILIK FAKTORLARY: METABOLIK WE GYLYK-HÄSİYET TÖWEGELÇILIKLERI

* Beden agyrlyk indeksiniň ýokary bolmagy
 ** Pes dykzlykly lipidleriň ýokary bolmagy
 *** Açlykda plazma glýukozasynyň ýokary bolmagy

● metabolik töwegelçilikler ● gylyk-häsiýet töwegelçilikleri
 ● daşky gurşaw töwegelçilikleri

Durmuşymyzy gowulaşdyryp we sagdynlaşdyryp biljek gylyk-häsiýetler: alkogoly, temmäkini, duzy we gaýtadan işlenilen iýmitleri az kabul etmek we fiziki işjeňligi artdyrmak.

HAS GIŇIŞLEÝIN MAGLUMAT ÜÇIN
BARYP GÖRÜŇ SAGLYK.ORG